

Pier
de
Boer

‘Mijn instrumenten
zijn mijn schoenen’

CANON sociaal werk nederland
CANON biografieën
CANON internationaal
CANON sociaal werk vlaanderen

SOCIAAL WERK ALGEMEEN
GGZ
OPVANG
VERZORGINGSSTAD DECENTRALISATIES PARTICIPATIESAMENLEVING WMO WETWERKSTAND JEUGDZORG
HET JEUGDWERK DON DEEDO
Dr. Benjamin SPOCK Baby- en Kinder-Verzorging & Opvoeding

RECLASSERING
VERSNAVINGSZORG
AUTISME
MIGRANTEN

MAATSCHAPPELIJK WERK
ZORG VOOR DE JEUGD
PALLIATIEVE ZORG
BIOGRAFISCH PORTAAL SOCIAAL WERK

VROUWEN
VOLKSHUISVESTING
SAMENLEVINGSWERK
SOCIAAL-CULTUREEL WERK

CLIENTENBEWEGING GGZ
GEHANDICAPTENZORG (vb)
SPECIAAL ONDERWIJS
sociaal werker van het jaar EREGALERIJ
INTERNATIONALE DENKERS HISTORY OF SOCIAL WORK
GGZ

Biografisch Portaal Sociaal Werk

TOELICHTING NOMINEREN ADOPTEREN CONTACT

Toon alles of selecteer op beginletter:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Naam Werksoort Plaats

Zoek achternaam Zoek werksoort Zoek plaats

aantal gevonden persoonlijkheden: 11

EERSTE VORIGE (Pagina 1 van 2) VOLGENDE LAATSTE

	Berckelaer-Onnes, Ina van (1942-) - ontwikkelingsstoornissen in het bijzonder autisme, wetenschap was hoogleraar orthopedagogiek en verricht pionierswerk om de kennis van autisme onder een breed publiek te verspreiden. Zij nam ook het Initiatief tot de Canon autisme.	Leiden GEADOpteERD!
	Bladergroen, Wilhelmina J. (1908-1983) - pedagogisch werk, speciaal onderwijs hoogleraar orthopedagogiek, oprichtster van de eerste school voor kinderen met leer- en opvoedingsproblemen (lom-school) en warm pleitbezorger om spelende kinderen volop ruimte te geven.	Groningen GEADOpteERD!
	Blankenberg, Louis (1852-1927) - armenzorg, charitas richtte in Amsterdam Liefdadigheid naar Vermogen op, stond aan de wieg van het Tijdschrift voor Armenzorg.	Amsterdam GEADOpteERD!
	Boddaert, Elisabeth (1866-1948) - jeugdzorg, pedagogisch werk wegbereider van de buitenschoolse opvang voor verwaarloosde jeugd, grondlegger van de Boddaertcentra die meer dan honderd jaar hebben bestaan.	Amsterdam GEADOpteERD!
	Boer, Jo (1906-1985) - opbouwwerk, was directeur Stichting Opbouw Drenthe, introduceerde het Amerikaanse community development, schreef in 1960 eerste Handboek over maatschappelijk opbouwwerk.	Assen GEADOpteERD!
	Boer, Pier de (1884-1945) - onderwijs, verstandelijke gehandicaptenzorg zette zich als eerste 'ambtenaar van de nazorg' enorm in om kinderen na het buitengewoon lager onderwijs aan werk te helpen, ondermeer door aparte werkinstellingen op te richten.	Amsterdam GEADOpteERD!
	Boer, Nico de (1955-2019) - sociaal werk, wetenschap publiceerde over wijkgericht werken en de institutionele geschiedenis van het welzijnswerk, muntte in 2011 het begrip "Burgerkracht" in een spraakmakend essay.	Amsterdam GEADOpteERD!
	Boerma-Bähler, Gezina (1874-1953) - opbouwwerk, sociaal-cultureel werk	Paterswolde (Dr) GEADOpteERD!

Naar Biografisch Portaal

Geadopteerd door:

STICHTING SPZ

Pier de Boer (1884 - 1945)

onderwijs, verstandelijke gehandicaptenzorg

zette zich als eerste 'ambtenaar van de nazorg' enorm in om kinderen na het buitengewoon lager onderwijs aan werk te helpen, ondermeer door aparte werkinstellingen op te richten.

* * *

Pier de Boer werd geboren op 10 september 1884 in het dorp Kimsward in Friesland. De vader van Pier had een café en een limonadefabriek. Hij stuurde zijn zes zonen naar de Rijkskweekschool in Haarlem. Pier de Boer slaagde daar in 1904. Hij werd onderwijzer aan een school voor Bijzonder Lager Onderwijs in Amsterdam.

De leerlingenaantallen in het Buitengewoon Lager Onderwijs (BLO) liepen rond de Eerste Wereldoorlog snel op. Dat leidde bij de direct betrokkenen tot grote zorgen over wat er met de oud-leerlingen, die als een potentieel risico voor de samenleving werden gezien, na het verlaten van de school zou gebeuren. Een flink deel van deze oud-leerlingen kon zichzelf niet of nauwelijks staande houden in de samenleving. Er ontstonden verschillende initiatieven om de zorg voor deze groep vorm te geven. In Den Haag werd geëxperimenteerd met ondersteuning door vrijwilligers, in Rotterdam met een verlengde opleiding voor BLO-ers, in Dordrecht begon **Aad Wepster** (1884-1964), hoofd van de Dordtse BLO-school met een werkinrichting voor de oud-BLO-ers die het in het bedrijfsleven niet redden.

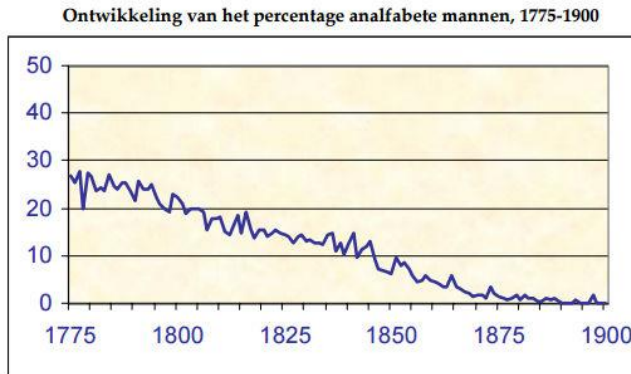
Eerste nazorgambtenaar

Pier de Boer deelde deze zorgen. De BLO-school waar hij werkte was een school van de 'Vereniging voor Spraakgebrekkige en Achterlijke Kinderen'. Hij deed daar meer dan alleen lesgeven. Hij zorgde voor baantjes voor ex-leerlingen en zorgde dat ze geen problemen kregen. Dat was echter te veel werk voor schoolmeesters, dat besef drong ook door tot het gemeentebestuur van Amsterdam. In 1921 stelde B&W Pier de Boer aan als

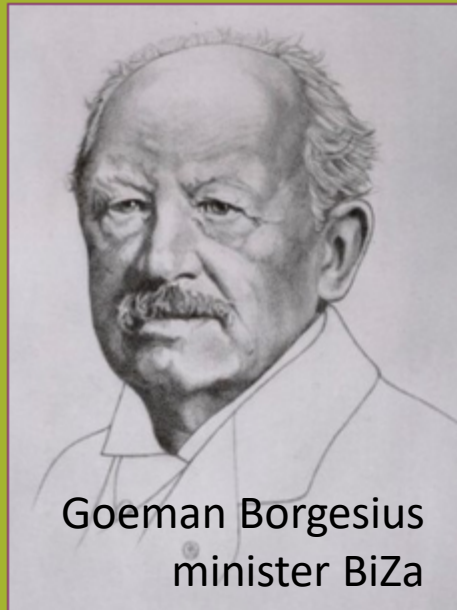
De leerplichtwet van 1900 werd met 50-49 stemmen aangenomen, doordat een tegenstander ([Francis David Schimmelpenninck](#)) van zijn [paard](#) was gevallen en daardoor niet kon stemmen. *Het paard is verstandiger dan zijn meester* zeiden voorstanders van de leerplichtwet.

1896 De bijklasse van Meester Köhler
Het begin van het buitengewoon onderwijs

Bron: Historische Steekproef Nederlandse Bevolking, Release HSNGB.01

Goeman Borgesius
minister BiZa

1901 Leerplichtwet

Startpunt buitengewoon lager onderwijs

De eerste leerplichtwet in Nederland werd op 30 maart 1900 met een meerderheid van één stem in de Tweede Kamer aangenomen. De meerderheid ontstond doordat een tegenstander (graaf Francis David Schimmelpenninck) van zijn paard was gevallen en daardoor niet kon stemmen. 'Het paard is verstandiger dan zijn meester', grapt de voorstanders van de wet. De wet trad op 1 januari 1901 in werking. Met name vanuit confessionele hoek was er verzet omdat het confessionele onderwijs weinig tot geen subsidie kreeg. Door de leerplicht en door de financiële gelijkstelling binnen het gewoon lager onderwijs ontstonden er echter wel mogelijkheden voor de ontwikkeling van het buitengewoon lager onderwijs, het huidige speciaal basisonderwijs. De leerplichtwet wordt dan ook als startpunt gezien voor het buitengewoon lager onderwijs en het huidige gedifferentieerde speciaal onderwijs, ook al bestonden de [eerste initiatieven](#), [klassen en scholen](#) al vóór de eeuwwisseling.

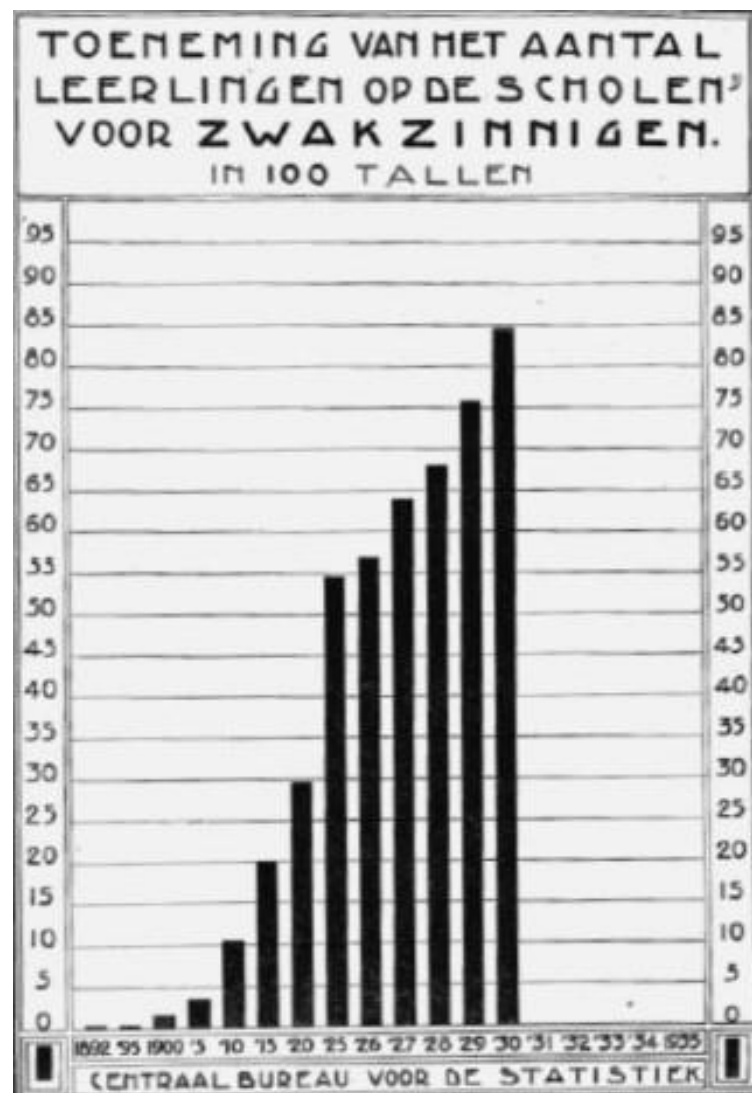
Dat had uiteindelijk ook iets dubbelzinnigs. Het aanbod bleek ook een vraag te scheppen. Ruim een halve eeuw later wees Van Liefland, hoofd van een school voor buitengewoon onderwijs te Groningen, docent aan de cursus voor voortgezette vakstudie buitengewoon onderwijs en veel gelezen schrijver van verschillende boeken over het buitengewoon onderwijs, daarop in een veel geciteerde uitspraak: 'Het klinkt als een paradox, maar het is niettemin een feit, dat de leerplicht de belangrijkste oorzaak is geweest voor de ontstellende toename van de zwakzinnigheid. Die schiep niet alleen de debielenschool, maar ook de tienduizenden debielen zelf.'

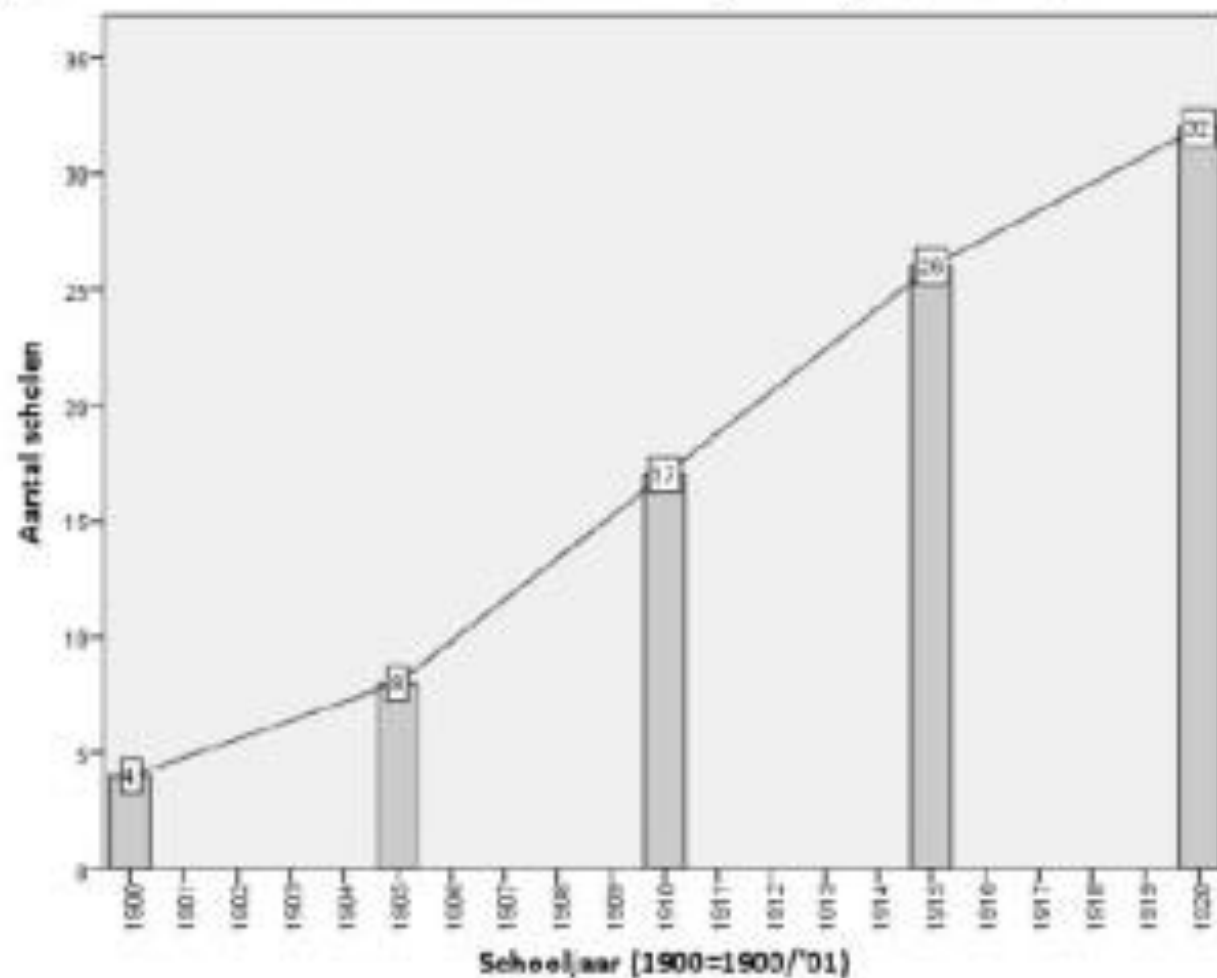
De eerste leerplichtwet in Nederland werd op 30 maart 1900 met een meerderheid van één stem in de Tweede Kamer aangenomen. De meerderheid ontstond doordat een tegenstander (graaf Francis David Schimmelpenninck) van zijn paard was gevallen en daardoor niet kon stemmen. 'Het paard is verstandiger dan zijn meester', grapt de voorstanders van de wet. De wet trad op 1 januari 1901 in werking. Met name vanuit confessionele hoek was er verzet omdat het confessionele onderwijs weinig tot geen subsidie kreeg.

Door de leerplicht en door de financiële gelijkstelling binnen het gewoon lager onderwijs ontstonden er echter wel mogelijkheden voor de ontwikkeling van het buitengewoon lager onderwijs, het huidige speciaal basisonderwijs. De leerplichtwet wordt dan ook als startpunt gezien voor het buitengewoon lager onderwijs en het huidige gedifferentieerde speciaal onderwijs, ook al bestonden de eerste initiatieven, klassen en scholen al vóór de eeuwwisseling.

Dat had uiteindelijk ook iets dubbelzinnigs. Het aanbod bleek ook een vraag te scheppen. Ruim een halve eeuw later wees Van Liefland, hoofd van een school voor buitengewoon onderwijs te Groningen, docent aan de cursus voor voortgezette vakstudie buitengewoon onderwijs en veel gelezen schrijver van verschillende boeken over het buitengewoon onderwijs, daarop in een veel geciteerde uitspraak: 'Het klinkt als een paradox, maar het is niettemin een feit, dat de leerplicht de belangrijkste oorzaak is geweest voor de ontstellende toename van de zwakzinnigheid. Die schiep niet alleen de debielenschool, maar ook de tienduizenden debielen zelf.'

Figuur 5.2: het totaal aantal scholen voor zwakzinnige leerlingen (1900-1920).

1917 AFTER CARE RAPPORT

- Aparte dienst
- Voortzetting buitengewoon onderwijs
- Sociaal weerbaar maken
- Als het kan in de maatschappij
- Als het moet in de inrichting
- De ambtenaar moet zijn sporen hebben verdiend
- Oud-onderwijzer
- Goed salaris

Het ontstaan van de nazorg

Omstreeks 1920 waren er een 30 scholen voor debielen en imbecielen met bijna 3000 leerlingen, voornamelijk in de grotere centra van het Westen en het Zuiden van Nederland.

Voor het personeel van die scholen was het al gauw duidelijk dat het vraagstuk van de zwakzinnigenzorg niet was opgelost met het stichten van scholen. De oud-leerlingen bleven met veel problemen zitten. Zij konden niet altijd geschikt werk vinden en er kwamen moeilijkheden met de bazen. Met hun vrije tijd wisten zij vaak geen raad en als de politie klachten had, kwam hij bij de vroegere meester terecht, die de vraagbaak bleef voor zijn oud-pupillen en hen met raad en daad terzijde stond.

Er kwam zo veel werk bij voor een schoolhoofd en de Vereniging voor Spraakgebrekkige en Achterlijke kinderen in Amsterdam vond dat het tijd werd om de zaken breder aan te pakken. Zij stelde een commissie in, die in 1917 met een 'After Care Rapport' kwam, van de hand van prof. dr. K. Herman Bouman, dr. J. Gewin en dr. D. Herderschee. De schrijvers vertaalden 'After Care' met 'Maatschappelijke Zorg' en waren van mening dat iemand uit de school moest worden vrijgemaakt om deze maatschappelijke zorg ter hand te nemen. Deze zou aan de volgende eisen moeten voldoen: 'beschikken over de kennis van het achterlijke kind, kennis van de arbeidsmarkt, vertrouwdsheid met arbeidstoestanden, ervaring van de werking van verschillende maatschappelijk-pedagogische instellingen en in staat zijn om voeling te houden met het gezin van de leerling, met zijn werkgevers, om contacten te onderhouden met den rechter, den dokter en nog zoveel andere dingen'.

Nazorg (after care)

- Het oprichten van werkinrichtingen (sociale werkplaatsen)
- Verlengde school (tot 15 jaar, arbeidsklassen) en avondverzorging
- Maatschappelijke hulp, bemiddelen bij werkgevers, praten met kinderbescherming, plaatsen in pleeggezinnen, voogdij.
- Samenwerken organisaties zoals AvO en later AGO (Arbeid voor Geestelijk Onvolwaardigen)

Spoor 1: apart

Beschermde werkomgeving

AGO (koepel, 1931):
Arbeidsinstellingen
voor Geestelijk
Onvolwaardigen

1951

Wet Gemeentelijke
sociale werkplaatsen

1920 Het experiment van Meester Wepster

De beschermde werkvoorziening

Rond 1915 nam het aantal leerlingen dat het Buitengewoon Lager Onderwijs (BLO) verliet toe. Tot die tijd hadden de onderwijzers de zorg voor hun oud-leerlingen op zich genomen, maar het werden er zoveel dat het een té zware taak werd. Daarom ontstonden verschillende initiatieven om oud-leerlingen van het BLO naar werk te begeleiden.

Twee groepen oud-leerlingen van het BLO hadden problemen om in het bedrijfsleven terecht te kunnen: leerlingen met gedragsproblemen en leerlingen met een matige verstandelijke beperking. Voor hen kon geen regulier werk gevonden worden. Aad Wepster (1884-1964), hoofd van een BLO-school in Dordrecht, was de eerste die het initiatief nam om voor deze oud-leerlingen een beschermde werkomgeving te scheppen. Hij zag dat de meeste leerlingen na het verlaten van de BLO-school een baan vonden. Maar voor sommigen was een baan in een fabriek of werkplaats niet haalbaar. Geplaagd en onbegrepen dwaalden zij in Dordrecht rond.

Daarom begon hij met twee oud-leerlingen in 1912 in het handenarbeidlokaal van zijn BLO-school met een experiment: het vlechten van biezematten. Uit deze nazorgactiviteit ontstond het eerste 'Externaat voor psychisch-invaliden', dat op 6 juli 1920 werd geopend. Het was in die jaren een kleinschalig experiment. Er werkten de eerst vier jaar in totaal zestien oud-leerlingen in het externaat. In de brochure *Arbeidstherapie in externaten* beschreef hij acht jaar later hoe het werkinitiatief hen geholpen had. 'Behalve enkele idealisten' had bijna niemand geloofd in de mogelijkheid 'diepstaande psychisch-invaliden' op deze wijze te helpen, zo schreef Wepster.

Langzaam maar zeker kwam daar verandering in. In tal van gemeenten werden soortgelijke initiatieven ontwikkeld, om, zoals Wepster het formuleerde, 'aan onmaatschappelijke psychisch-invaliden geregelden arbeid te verschaffen, waardoor het mogelijk wordt hen voor verder geestelijk verval te behoeden'.

‘Mijn instrumenten zijn mijn schoenen’

Hij **sjouwde** dag in dag uit voor zijn pupillen, zocht werk, **bepraatte** patroons, vaders, moeders en echtgenoten, **bezocht** gezinnen, scholen, fabrieken, inrichtingen en tehuizen. Hij **kende** zijn ‘jongens en meiden’, hij kende zijn **stad**, hij kende de **arbeidsmarkt** en achter zijn stompje sigaar of walmend pijpje zag men hem trekken, beladen met zijn papieren en de zorgen van anderen.

Spoor 2: erbij (inclusief)

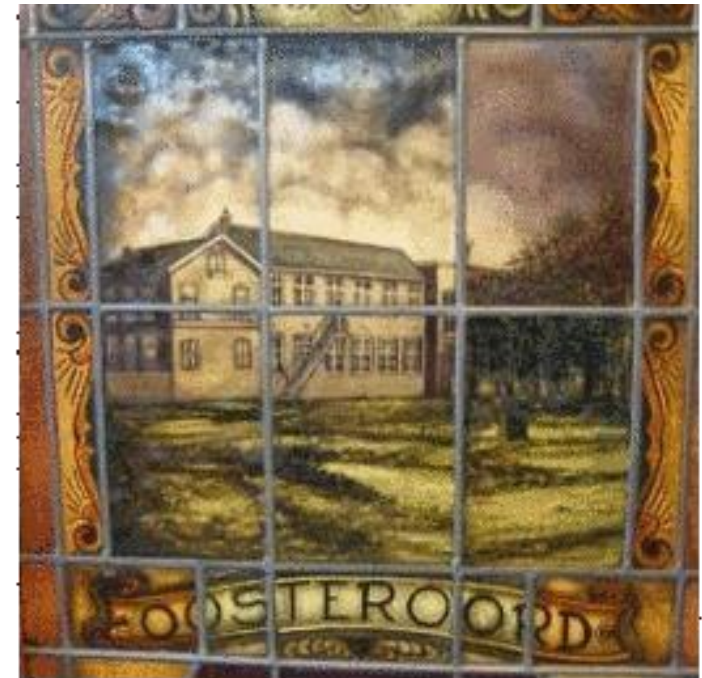
1922

Eerste nazorg-ambtenaar in Nederland

Werkinrichtingen

Westeroord (1928) & Oosteroord (1932)

- Al snel 'werkinrichting voor imbecielen' en een mattenmakerij aan de Prinsengracht in Amsterdam. Gestart met 3 pupillen.

Werkinrichtingen

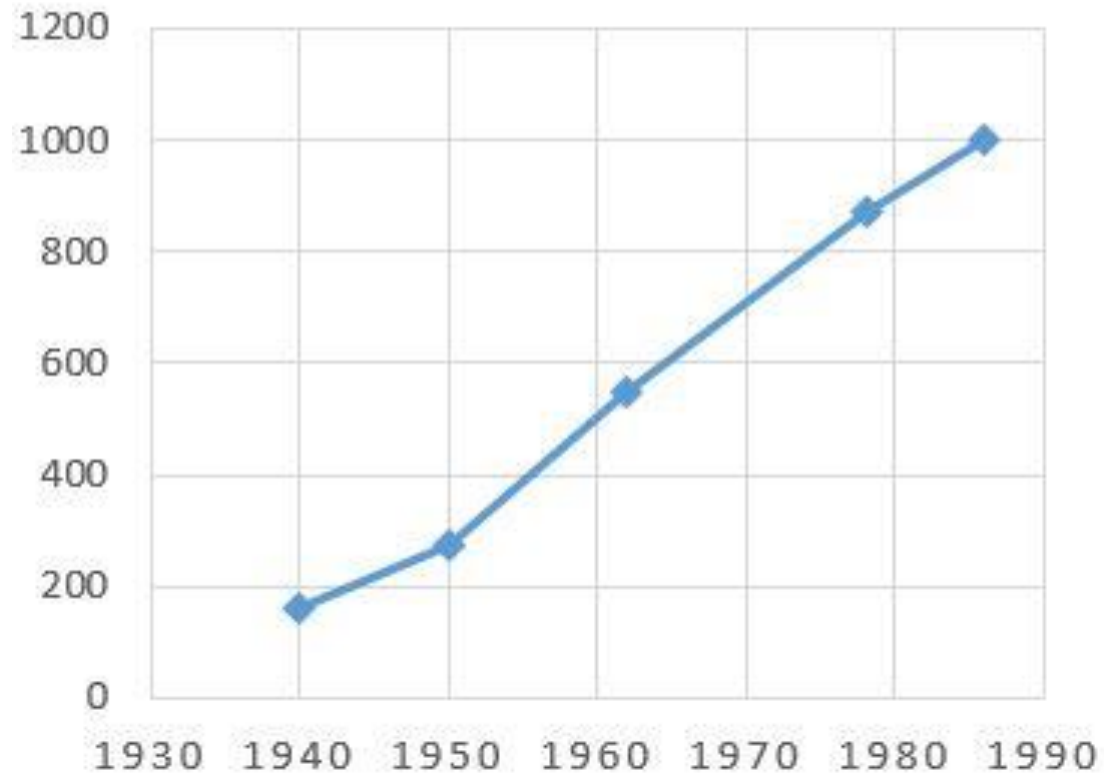
Westeroord (1928) & Oosteroord (1932)

De groote moreele beteekenis van dit werk ligt vooral hierin, dat deze geestelijk debielen geholpen worden met volledig behoud van het gezinsverband, dat zij, door den arbeid dien zij verrichten, het gevoel hebben, ondanks hun lichamelijke en (of) geestelijke ongeschiktheid toch nuttig werkzaam te zijn en sommigen hunner zelfs na eenigen tijd weer volkomen geschikt gemaakt blijken te zijn om, in eenvoudig werk, in de vrije maatschappij te worden teruggeplaatst.

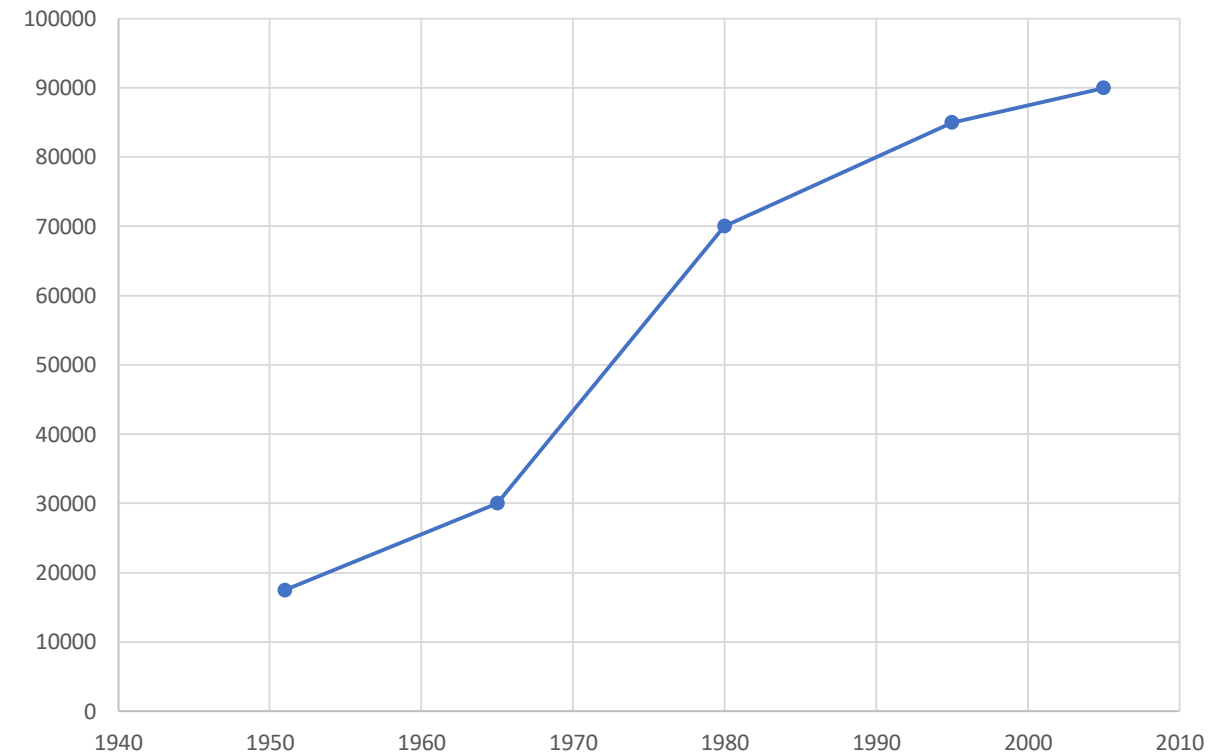
1934

TOENAME SCHOLEN SPECIAAL ONDERWIJS

Werknemers sociale werkplaatsen

Na de oorlog: spoor 1 expandeert, er ontstaat een eigen institutionele wereld.

Contouren
van een toekomstig
onderwijsbestel

meer
mensen
mondig
maken

*Samenvatting discussienota
'Contouren van een
toekomstig onderwijsbestel'*

Weer Samen Naar School

Contouren
van een toekomstig
onderwijsbestel

meer
mensen
mondig
maken

Samenvatting discussienota
'Contouren van een
toekomstig onderwijsbestel'

WSNS

Weer Samen Naar School

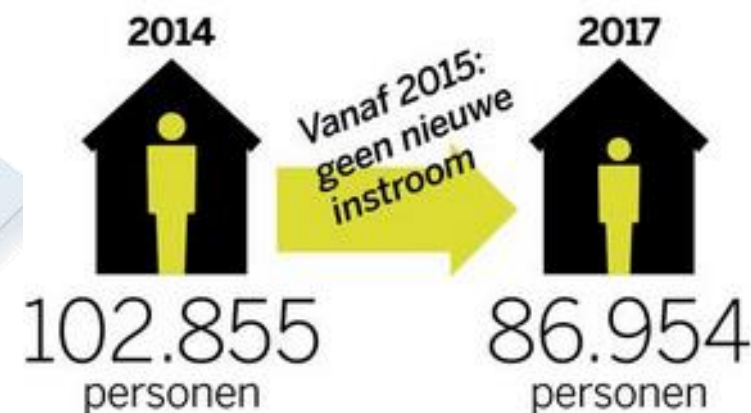
Participatiewet

OP NAAR DE 100.000!
BANEN

voor mensen met
een arbeidsbeperking

WIJ DOEN MEE!

Afbouw sociale werkvoorzieningen sinds 2015

nationale ombudsman

als het misgaat tussen u en de overheid

Website voor profes

Ik zoek informatie over...

[Home](#) > [Nieuws](#) >

Meedoen zonder beperkingen

Wetten en regels hinderen jongeren met een beperking

Nieuwsbericht 13 september 2022

Jongeren met een beperking lopen veel risico op langdurige financiële problemen. Dat komt onder andere door ingewikkelde wetten en regels, grote administratieve lasten, onzekere financiën en weinig toekomstperspectief.

De overheid gaat ervan uit dat jongeren financieel voor zichzelf kunnen zorgen als zij 18 jaar worden, eventueel met hulp van ouders. Maar het leven van jongeren met een beperking ziet er vaak anders uit. Zij verdienen zelf meestal niet genoeg geld en zijn dan afhankelijk van de overheid. Zij geven vaak aan dat de overheid hen beperkt. Reinier van Zutphen: "Door alle regelingen bij elkaar worden jongeren steeds weer met hun beperking geconfronteerd. Dat is niet eerlijk. Wetten en regels moeten jongeren helpen, niet in de weg zitten."

Wat voor aanbevelingen doet de Nationale ombudsman?

- 1 Informeer jongeren proactief in begrijpelijke taal, al vóór de 18e verjaardag;
- 2 Zorg voor persoonlijke begeleiding;
- 3 Zorg dat werken van toegevoegde waarde is, ook in deeltijd;
- 4 Zorg voor financiële zekerheid.

Pier de Boer:
Neem ze serieus
in hun afhankelijkheid

De geest van Pier de Boer..... en onze hedendaagse beperkingen

- Hij was succesvol omdat hij **niet gehinderd** werd **door beleid**
(Jan Schaefer: 'Is dit beleid of is er over nagedacht?')
- Hij kon veel regelen omdat er **weinig regels** waren
- Hij ging eropaf, omdat er nog **geen mail en Google-agenda's** waren
- Hij was overtuigend, omdat hij zijn jongens en meisjes **persoonlijk** kende
- Hij moest naar buiten omdat er nog **geen systeem** was dat hem naar binnen trok

DAAROM IS HET GOED DAT WIJ HEM HERINNEREN MET EEN PIER DE BOER BRUG

brug 2359

A portrait of Pieter de Boer, a man with a grey beard and mustache, wearing a dark jacket over a light-colored shirt. The portrait is tilted and overlaid on the background image.

Pier de Boer
als geweten

Verbinding tussen:

Systeemwereld en leefwereld

Bureaucratie en personen

Beleid en bedoeling

Regels en regelen

Dossiers en mensen

Beleids Theorie en uitvoeringspraktijk

Verbinding tussen:
Systeemwereld en leefwereld
Bureaucratie en personen
Beleid en bedoeling
Regels en regelen
Dossiers en mensen
Beleidstheorie en uitvoeringspraktijk

